
фестивал „охридско лето“ — охрид
дом на културата „григор прличев“ — охрид

музеј на современата уметност — скопје

александар иваноски карадаре

изложбен салон на домот на културата

охрид, 12 јули 1984.

АЛЕКСАНДАР ИВАНОСКИ КАРАДАРЕ

Роден на 14. 06. 1943 во Прилеп. Академија за ликовни уметности завршил во Скопје. Живее и работи во Скопје како слободен уметник.

Адреса: Скопје, Бул. „Партизански одреди“, 111, бр. 4/1/9

Во уметничките движења на седумдесеттите години кога доаѓа до повторно активирање на интересот за светот на стварната предметност и кога новиот сензибилитет на времето се наметнува со својата технологија и новите материјали, доаѓа до ревалоризирање на искуствата во кој вртлог проблемска содржина. Еден меѓу првите наши современи скулптори што ја прифати оваа нова лексика на конкретизација на елементарни пластични факти, односно, што ја прифати присутноста на една фигуративна целина, е и Александар Иваноски-Карадаре чие што творештво во претходните негови фази се одвиваше на планот на геометриската апстракција со нагласените колористички игри. Преодот од обликот кон предметот е условен од „конкретното мислење“, репродуцирано во просторот како човечко, животното средиште додена самата фигура со својата положба и движење зборува за промените на постоечките физички ситуации. Така, фигурите (мислејќи притоа на ситната пластика на Иваноски), се анонимни актери во масата, без идентитет и препознатливост — тие се белези на одредени секојдневни реални ситуации („Аплауз“, „На дожд“, „На автобусна станица“, „На пешачки премин“ итн.). Фигурите во поголем формат, (во природна големина), меѓутоа имаат нешто поинаков третман. Предложени во кадровски запрени банални ситуации на секојдневието („Прво издание“, „Продавач на лозови“ итн...), тие добиваат конкретни црти, карактеристики и обележја на одредени личности често земено од поранешната анонимна маса на нашите сограѓани, поминувачи, кои што порано беа дадени само во вид на силуети во малата пластика. Она што претставува определена вредност и квалитет во делата на овој мошне интересен автор е неговата исклучителна перцептивна моќ, како и ликовната проекција на нечујниот дијалог помеѓу фигурите, дијалог назначен со флуид што произлегува од движењата, како и со карактеристично нагласување на расположението на актерите со нивните местоположби, ставови и амбиент што е само навестен во делата, со што се постигнува суптилно доловување на пролонгирањето на простор. Ако во малата пластика Карадаре се свртува кон поопштувањето и кон аперсоналното во третманот на фигурата, во големите формати се приближува кон регистрирање на индивидуалното однесување, земајќи често одредени ставови и движења спрема живи личности претставени најчесто во момент на некоја работа. Со други зборови, уметниот полека ги напушта воопштениите ситуации за да се сврти кон оние конкретни и можни (ситуации). Додека малата скулптура имаше понаслашчен вид на „постаментско“ излагање, поновите дела на Иваноски се движат како еден специфичен тип на нова фигуративна скулптура, која повеќе не се задоволува со статичниот однос на гледачот во контемплација пред делото, туку бара негово „воведување“ во просторот на делото, бидејќи тој простор е воедно и простор на нашето елементарно постоење. Можеби во овој момент како мала илустрација или појаснување би можела да се направи една асоцијација на скулптурата на американскиот уметник Џ. Сигал како прет-

ставник на оној вид фигурација што ја конструира и конструира сцената, додена кај Карадаре сцената ја претставува просторот воопшто, односно просторот на изложбата фигура со нејзините атрибути.

Таа сцена е животната околина на секојдневието, а не конструирана проекција одделена од животот, таа што фигурите на Карадаре многу лесно ги прифаќаа како вистински актери на животната сцена.

Но, гледано од еден друг агол и од перспектива на идејната смисла и порана, отсуството на амбиенталната конструкција (на архитектонско или инсталационо градење на просторот како дел од фигурата), а само со присуство на предметните атрибути на актерот (маса, фотелја, лозови, весници...) во изложбениот простор фигурата ја прават осамена, отуѓена и со чувство на некоја загадочна, недефинирана немоќ која веројатно предвидува одраз на внатрешните конфликти и немири на авторот. Од друга страна, ваков начин на проекција на фигурата во кој и да било простор може да се доведе во врска со идејата за постоење на онаа димензија во која дистанцата „помеѓу просторот на уметноста и просторот на животот се доведуваат до местото на советување“.

Викторија Васев Димеска

КАТАЛОГ:

1. НА ПЕШАЧКИ ПРЕМИН, 1979
алуминиум, 20 x 27 x 19
МСУ, Скопје
2. ЖЕНА ШТО СВИРИ КЛАВИР, 1981
полиестер, 90 x 70 x 40
3. ПРОДАВАЧ, 1981
полиестер, 90 x 95 x 35
4. МОЈОТ НЕКОГАШЕН ДРУГАР, 1981
полиестер, 120 x 120 x 100
5. АПЛАУЗ, 1982
полиестер, 35 x 30 x 22
6. БРАЧЕН ПАР, 1982
алуминиум, 30 x 23 x 27
7. НА ДОЖД, 1982
алуминиум, 36 x 20 x 20
8. ПРВО ИЗДАНИЕ, 1983
полиестер, 70 x 160 x 60
9. ПРЕД ИЗЛОГ, 1983
алуминиум, 37 x 27 x 21
10. СТАРЕЦ, 1983
алуминиум, 36 x 22 x 26
11. УНИВЕРЗАЛНА САЛА, 1983
алуминиум, 50 x 30 x 15
12. КАФЕАНА, 1983
алуминиум, 40 x 40 x 13
13. ВО ПАРК, 1983
алуминиум, 40 x 30 x 23
14. ПРОШЕТКА, 1983
полиестер, 70 x 60 x 60
15. МИНУВАЧ I, 1983
алуминиум, 27 x 20 x 23
16. МИНУВАЧ II, 1984
алуминиум, 27 x 20 x 23
17. МИНУВАЧ III, 1984
алуминиум, 41 x 33 x 23
18. СЕМЕЈНА ФОТОГРАФИЈА, 1984
алуминиум, 30 x 25 x 20
19. ЧЕКАЊЕ, 1984
алуминиум, 40 x 32 x 24
20. НЕИЗВЕСНОСТ, 1984
алуминиум, 35 x 23 x 30
21. СТАРИЦА, 1984
алуминиум, 30 x 20 x 22
22. НА ДРУГАТА СТРАНА, 1984
алуминиум, 40 x 30 x 24

издавач: музеј на современата уметност — скопје
одговорен уредник: слободанка парлиќ баришиќ
организација на изложбата: викторија васев димесна
печат: графички завод „гоце делчев“, скопје
тиран: 300

